

Årets vinner

102618

En ny figur har brølt seg vei inn på offentlighetens scene i 1992. Glattbarbert skalle, tilgjort heslig, behengt med attributter i teatralisk miks av britisk patriotisme og tysk nazisme, remjer den nye nasjonalist at han er stolt av å være tysk og til hælverte med utledninger, jøder og sigøynerne.

Hans skremmende «Sieg Heil!» avsluttes med et ironisk geip, før det tilfredse grisetrynet tramper bort på sine farlige boots, nøye fulgt av elektronkamera fra alle verdens dagsrevyer.

HANS FREDRIK DAHL

Hva er det vi ser?
Hvem er det som roper?
Hva betyr denne skikkel-
sen?

■ ■ Umiddebart må det slå oss at han er kledd for å skremme, denne årets vinner av den internasjonale oppmerksomhet. Grimheten, ny-brutalitetens tilgjorte åndsforlatthet, står ut av hvert fiber i denne nye politiske aktør. «Dressed to scare,» med de mest forkastelige av alle slagord på sine vengte lepper. Blir du redd, så desto bedre: Da har jo nettopp forklædningen oppnådd sin hensikt.

■ ■ Og den skremmer, både drakten og mannen – alltid unge menn, disse nynazistene. Gamle nazislagord brølt på ny sender fryninger ned ryggen på alle europeere over 55. Så marsjerer de altså igjen! for naturligvis er det «marsjere» de gjør, selv om de uryddige skarer av bestøvlede skinheads minst av alt ser ut til å kunne gå i takt. Alle TV-innslag om nynazistene er følgelig dubbet med falsk lyd av soldater i marsjtakt, for å få fram den rette stemningen i bildene. Selve uttrykket «nynazismen» på fremmarsj over hele Europa, den faste ordklisjé for dette fenomen, formelig roper på lydkulisser. Taktfaste skritt og «Die Fahne hoch» hører liksom til for å utfylle vår grufulle forventning.

■ ■ Og det lykkes, dette samvirke mellom rotløs pøbel og velsmurt mediemaskineri. Om det så er vårt hjemlige NRK, brukes bestandig falske lyd- og bildeeffekter for å sprite opp historiene om de farlige postboksene, de skremmende organisasjonene, som visstnok finnes også her i landet. Dagsrevyens Helle Fjellidalen er en mester i å trekke skjulte tråder: møter som kanskje er blitt holdt, demonstrasjoner som trolig vil finne sted, alt det skumle som kan hende.

Årets vinner av den internasjonale oppmerksomhet.

(Foto: Geir Bølstad)

virkelig skremt, over at de tyske nazistene igjen kunne komme og arrestere hennes kjære. Mannen og broren satt i Sachsenhausen for femti år siden. Og nå ... «E: såg det på Dagsrevyen, så'kje du det?»

■ ■ Jo, forklædningen har lyktes til fullkommenhet. en håndfull pøbel setter nå dagsorden i europeiske medier og delvis i politikken – det er ikke noe lite resultat. Verdenspressen strømmer til. Britiske journalister stusser litt ekstra over forklædningen. De kjenner den jo så godt hjemme fra. Det var simpelthen en vaskeekte skinhead som forrige søndag satt tvers overfor Michael Ignatieff fra The Observer. Ignatieff kjente ham igjen fra britiske fotballtribuner i alle fall siden 1970, nå gjenoppstått i Øst-Europa med raslende lenker, engelske flagg, Beebeaters og hele den pro-britiske symbolkultur.

En annen journalist og forfatter, Ian Buruma, gjorde mye av den samme observasjon i Cottbus i vår. Etter inngående research kunne han fortelle leserne av New York Review of Books at de såkalte nynazistene fra opptøyene der var en broket skare som slett ikke liknet på «nazister» i noen kjent eller meningsfull betydning. De var ungdomsgjenger, bitre av

arbeidsløshet, forbanna og frustrerte over mangel på det meste, nøyaktig som slike gjenger flest – i New York, Paris eller Stockholm. At de raper Hitler-slagord skal man ikke legge for mye i. De blir i og for seg ikke mer nazister enn Hell's Angels, The Shits, Makrællens Venner, eller hva de nå heter i andre byer.

Men volden, brannstiftelsen, er ikke den nazistisk?

■ ■ Mon det. Pøbelgjengenes vold er i alle fall såre velkjent fra andre breddegrader. Våre egne unge landsmenn fra Brumunddal har i flere år sprengt asylmottak, i prinsippet nøyaktig som i tyske byer. Uten å drepe noen, riktignok, men hvem ville si at Brumunddal er blitt nazistisk av den grunn? Eller at brumunddølene marsjerer igjen?

Jeg vet at leseren mener jeg bagatelliserer en stor fare. Og det gjør jeg kanskje, for også Hitler begynte i det små og man kan aldri vite. Men om dette er farlig eller ei vet vi faktisk ikke, fordi de som skulle informere oss, mediene, har satsset på et skremselens samspill som setter vanlige journalistiske normer helt til side.

■ ■ To eksempler:

I vår avslørte Dagsrevyen med stor bravur at ny-

nazismen i Norge er finansiert av tidligere NS-medlemmer. I sannhet en sensasjonell avsløring – helt til det viste seg at det «bevis» Dagsrevyen brakte, var en illustrasjon tegnet av en anonym nynazist der ordet «INC» sto i nærheten av navnet på en av de dunkle grupper som Helle Fjellidalen (alltid off-screen) informerer oss om. Det, og ingenting annet.

Det taler ille for den journalistiske standard at vakt-sjefen i landets mest sentrale nyhetsmedium upå-talt går god for slikt juks.

■ ■ I forrige uke var også Dagsrevyen ute og avslørte. Nå gjaldt det hvem som står bak den postboksen som sprer uidentifisert og udokumentert, men sikkert uappetittelig materiale, til et ukjent antall adressater. Og hvem ble «avslørt»? To anonyme unge menn fotografert bakfra og giengitt for sine naive replikker med teknisk fordreide stemmer. Hvis dette var en avsløring, slik ankermann Einar Lunde lovet, har ordet ikke lenger noen mening i journalistikken.

■ ■ Det må altså fastslås at nynazismen er farlig. Farlig som fristelse for uskjønnsomme nyhetsfolk, og derfor farlig som base for desinformasjoner om seg selv.

Dessverre – årets vinner har tatt et stikk.

Nynazismen antar i hennes insisterende kommentar karakter av formidabelt nettverk, der ingen enkelt geip, intet postnummer, opptrer annet enn som «eksempl» på en større, et internasjonalt fenomen – med ondets rot i Tyskland seivfjellig. ■ ■ For en tid siden fikk jeg telefon fra en gammel dame fra Sørlandet som var redd.